

Bijlage 3 MEMO Toelichting op verschillen

Bij B&W advies "Inwoner- en cliëntenparticipatie Wmo, Jeugdwet en Participatiewet

A. Samengevat: voornaamste verschillen ten opzichte van de oude situatie met de ASD (zie blz. 3 B&W advies)

1. Selectieprocedure leden

Toelichting:

De Adviesraad is breed samengesteld met expertise over het gehele spectrum van het sociale domein en vormt een getrouwe afspiegeling van de inwoners. Het is zo veel mogelijk een getrouwe afspiegeling van inwoners, cliënten en/of hun vertegenwoordigers. De leden zijn positief kritisch ingesteld, signaleren problemen en denken mee over oplossingen. Zo nodig roepen ze (ervarings)deskundigen bij elkaar voor achtergrondinformatie en praktijkervaringen. Hiervoor kunnen ze in elk geval een beroep doen op de leden van de "Werkgroep Inwonerparticipatie". Het is van belang dat de leden inzien, dat ze niet overal verstand van hebben en dat dit ook niet hoeft. Ze kunnen, en moeten, in voorkomende gevallen een beroep doen op de leden van de werkgroep Inwonerparticipatie en uiteraard op de vakspecialisten bij de gemeenten.

In zijn laatste bijeenkomst d.d. 3 december 2018, heeft de werkgroep Inwonerbetrokkenheid eigenschappen benoemd die van leden van het vaste adviesorgaan verwacht mogen worden. Eigenschappen die zij noemden:

"Bovenpersoonlijk denken en handelen. Eerlijk & oprecht zijn. Kunnen afstemmen en schakelen als je op een ander niveau met iemand moet communiceren. Niet bang zijn. Affiniteit met de materie hebben en met de mensen om wie het gaat. Gericht op samenwerking. Goed naar anderen kunnen luisteren en wat je hoort, objectief naar voren kunnen brengen. Je schriftelijk/mondeling goed kunnen uitdrukken. Je kunnen inleven in de ander maar ook zakelijk kunnen zijn, hierin een balans zoeken"

Deze eigenschappen zullen nog verder worden geformuleerd als er concreet mensen geworven gaan worden.

Gemeenschappelijk is, dat de deelnemers eigen ervaringen kunnen inbrengen ("ervaringskennis") en dat ze deze kunnen plaatsen in een breder perspectief ("ervaringsdeskundigheid"). Goed kunnen luisteren en de samenwerking zoeken, zijn ook voorwaarden, waarbij een houding van "hard op de inhoud, zacht op de relatie" zeer gewenst is. Hierbij is ook van belang, dat de deelnemers kennis hebben van tenminste één van de drie wetten. In het adviesorgaan zitten immers de mensen met een inhoudelijke inbreng.

In de verordening zal het profiel van de leden nader worden beschreven waarbij de werkgroep Inwonerbetrokkenheid al een aantal belangrijke eigenschappen heeft benoemd. Kandidaten worden na een oriënterend gesprek voorgedragen aan het college dat op basis van vooraf gestelde criteria leden benoemt.

2. Ambtelijk secretaris

Toelichting:

In het verleden was er soms wel, soms niet sprake van vaste ambtelijke ondersteuning. De rolinvulling was niet altijd even duidelijk. Een vaste ambtelijke secretaris zal in de nieuwe verordening worden opgenomen.

3. Lidmaatschap landelijke koepel Adviesraden Sociaal domein

Toelichting:

Het is aan te raden dat het nieuwe Adviesorgaan zich aansluit bij een landelijke organisatie, de Koepel Adviesraden Sociaal domein. De vragen waar de Adviesraad Sociaal Domein in Rheden en Rozendaal mee worstelde, zijn niet uniek: *"We merken dat veel leden van adviesraden het lastig vinden hun rol en taal vorm en inhoud te geven. Want hoe breng je de leefwereld van inwoners nu het beste binnen bij de gemeenten? (.....) Hoe werk je samen met de gemeente?"* Het is goed dat de leden over dit soort vragen kunnen uitwisselen met collega's elders uit het land.

4. Werkgroep Inwonerparticipatie

Toelichting:

Ondersteuning door een werkgroep, die wij voorlopig de 'werkgroep Inwonerparticipatie' noemen, vergroot de kwaliteit van advisering. *Meedenken over meedoen* is de opdracht van deze

werkgroep. Het is een procesgroep, een vaste groep inwoners, gericht op het betrekken van categorieën inwoners, waarvan de stem nu nog niet of onvoldoende doorklinkt in de advisering. Het team dient aanbevelingen te doen over de wijze waarop inwoners worden betrokken bij een advies. Het is zinvol om, afhankelijk van de vraagstelling, ook professionals bij dit team te betrekken. Daarnaast kan meer gebruik gemaakt worden van bestaande overleggen en vormen van inwonerraadpleging, zoals "Rheden Spreekt" en onze Huisbezoeken 70+.

5. Kaderstelling vanuit de gemeenten

Toelichting:

Er zal nog gesproken moeten worden over de afbakening van taak, rol en verantwoordelijkheid van het adviesorgaan. De raadsvergadering waarin de nieuwe verordening zal worden vastgesteld, is daar een goed moment voor.

Enkele gedachten over afbakening:

- Het college bepaalt waarover advies gevraagd wordt. Voor de hoofdlijnen kan dit in samenspraak met de raad gebeuren. Naar verwachting zal het college zeker advies vragen over relevante beleidsvoornemens die aan de raad worden voorgelegd. De raadsagenda is in dit proces dus een belangrijk, overigens dynamisch, document. Het delen van een planning (bijvoorbeeld: raadsprogramma, collegeprogramma, jaarplanningen) vanuit de gemeente maakt het mogelijk voor het adviesorgaan om te plannen en focus aan te brengen. Het adviesorgaan behoudt uiteraard de vrijheid om ongevraagd adviezen uit te brengen.

- Het is hierbij overigens wenselijk om breder te denken dan de drie wetten, al was het alleen maar omdat de leefwereld van de inwoners breder is dan "werk, zorg en jeugd". Het kan bijvoorbeeld gaan over publieke gezondheid, over de gezondheidscomponent van de Omgevingswet of over dorpshuizen, als algemene voorziening. Hier ligt ook een valkuil: als alles "sociaal domein" is, is niets meer sociaal domein. Een mogelijke afbakening is: is het beleidsvoornemen relevant voor inwoners die te maken hebben met de Jeugdwet, Wmo en Participatiewet? Voor het gemak kunnen we ze omschrijven als "kwetsbare inwoners". Gaat het om een algemene voorziening of een individuele- of maatwerkvoorziening?

- Als het goed is, komen wij weer in een positieve spiraal, zoals verwoord in het Eindrapport van de Evaluatie van Movisie d.d. 20 december 2017:

"De positieve spiraal"

in een vroegtijdig stadium betreft de gemeente de adviesraad bij voorgenomen beleid ---> de adviesraad denkt mee op inhoud en proces ----> meerdere manieren om inwoners te betrekken worden door de gemeente en/of de adviesraad ingezet ---> er komt een gezamenlijk gedragen voorstel ---> als er nog een advies nodig is, gaat dat vooral in op de randvoorwaarden voor uitvoering---> de gemeenteraad weegt het advies mee --> college en ambtenaren ervaren veel toegevoegde waarde -->

B. De voornaamste verschillen ten opzichte van het Advies van de werkgroep

(blz. 3 B&W advies)

1. Beperken "Inwonerparticipatie" tot "Inwoner- en cliëntenparticipatie" op het gebied van de Wmo, Jeugdwet en participatiewet. We moeten niet teveel tegelijk aanpakken.

2. In het Advies wordt regelmatig ook het meebeslissen van inwoners genoemd. Dit achten wij wel van belang, maar niet in het kader van de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet.

Toelichting:

Bredere strekking van het Advies: ook inwonerparticipatie gemeentebreed

Het Advies van de werkgroep Inwonerbetrokkenheid trekt de vragen naar inwonerparticipatie breder, door niet alleen over "meepraten" en "meedenken" te spreken, maar ook over "meebeslissen". In het advies wordt een relatie gelegd met inwonerparticipatie in de brede zin van het woord. Inwonerparticipatie is neergelegd in het algemene Participatiemodel van onze gemeente, zoals ontwikkeld door Moventem. In het Advies (blz. 3) wordt naar dit model verwezen.

Ook in de bijlagen bij het Advies wordt verwezen naar inzichten uit het rapport van Moventem. Bijvoorbeeld in bijlage 1 "Uitgangspunten inwonerbetrokkenheid" en bijlage 3 "Criteria voor het kiezen van een vorm".

Het is het zinvol om te focussen en om ons, waar het gaat over de inwonerparticipatie voor de Jeugdwet, Wmo en Participatiewet, te beperken tot agendavorming, beleidsvoorbereiding en beleidsevaluatie. "Meebeslissen" is geen rol als het gaat over inwoner- en cliëntenparticipatie in het Sociaal domein. En ook de beleidsuitvoering in het Sociaal domein is een taak van de gemeente. Het college van B&W is hiervoor verantwoordelijk. Uiteraard zijn de ervaringen met de uitvoering van groot belang: zij maken onderdeel uit van de beleidsevaluatie!

Het voorbehoud wil zeker niet zeggen, dat uitspraken die over beslissen en uitvoeren door inwoners in het advies worden gedaan, niet van belang zijn.

Integendeel! Niettegenstaande onze focus op Wmo, Jeugdwet en Participatiewet, bevat het advies waardevolle elementen voor inwonerparticipatie in brede zin.

Het bevat input voor al onze huidige vormen van Inwonerbetrokkenheid en kan daar een verrijking voor vormen.

"Beslissen" of "meebeslissen" kan zeker bij inwoners worden neergelegd!

Hetzelfde geldt voor de uitvoering van activiteiten door inwoners. Het gaat hierbij echter om andere momenten, locaties en vormen, bijvoorbeeld in het kader van gebiedsgericht werken.

3. Wij stellen voor met een adviesorgaan te gaan werken en daar een "participatieteam", met als voorlopige naam "werkgroep Inwonerbetrokkenheid" bij onder te brengen. Deze werkgroep experimenteert, evenals het beoogde "participatieteam", met vormen van inwonerbetrokkenheid.

Toelichting:

Waar het de inwoner-en cliëntenparticipatie met betrekking tot de Wmo, Jeugdwet en participatiewet in brede zin betreft, is advisering het doel, en participatie een middel. Het wettelijk kader geeft aan wat er geregeld moet worden, niet hoe dat moet gebeuren. Grofweg stellen de wetten hetzelfde: gemeenten moeten inwoners en cliënten in staat stellen om voorstellen voor beleid te doen; vroegtijdig in staat stellen om gevraagd en ongevraagd advies te geven; voorzien van ondersteuning; in staat stellen om deel te nemen aan periodiek overleg; in staat stellen om onderwerpen voor de agenda van dit overleg aan te melden, en voorzien van de benodigde informatie. Dit is gemakkelijker te organiseren in een vaste setting.

4. De vraag van de werkgroep "een of meerdere adviesorganen?" hebben wij beantwoord met: één adviesorgaan.

Toelichting:

Voor de werkgroep was het nog een open vraag of er één adviesorgaan moet komen, of bijvoorbeeld drie, namelijk één per wet. Om een aantal redenen wordt nu voorgesteld, één adviesorgaan in te richten die de mogelijkheid heeft om tijdelijke en thematische werkgroepen in te stellen.

1. De werkelijkheid voor de inwoners is één geheel en niet verdeeld over drie wetten. Dus één adviesorgaan kan meer integraal adviseren.

2. Door één adviesorgaan in te stellen, gaan we zuinig om met personele inzet, zowel van de inwoners als van de ambtelijke organisatie.

3. Een tijdelijke werkgroep kan met een specifieke samenstelling op specifiek thema opgericht en beëindigd worden